

MANUÁL, JAK SE ZACHOVAT V URČITÝCH ŽIVOTNÍCH SITUACÍCH

Neplacení výživného

Základní popis

Vyživovací povinnost rodičů k dětem trvá do doby, dokud se děti nejsou schopny samy žít. Na výživu svých dětí přispívají oba rodiče dle svých možností a schopností a majetkových poměrů. Dítě má právo se podílet na životní úrovni svých rodičů. Při stanovení vyživovací povinnosti soud přihlédne k tomu, který z rodičů a v jaké míře o dítě osobně pečuje. Pokud povinný rodič neplní dobrovolně vyživovací povinnost stanovenou rozsudkem soudu, má možnost druhý rodič požádat okresní/obvodní soud o výkon rozhodnutí pro neplnění vyživovací povinnosti k nezletilému dítěti. Při dlouhodobém neplacení výživného povinným rodičem, se rodič, který je oprávněn výživné za dítě přijímat, může obrátit na orgány činné v trestním řízení (Policie ČR, státní zastupitelství) a podat oznámení pro neplnění vyživovací povinnosti k nezletilému dítěti druhým rodičem. Ten se neplacením výživného může dopustit trestného činu zanedbání povinné výživy.

Oprávněn jednat

Zákonný zástupce dítěte, který je oprávněn přijímat za nezletilé dítě výživné.

Podmínky a postup řešení

Podáním návrhu (osobně, poštou) na výkon rozhodnutí k příslušnému okresnímu/obvodnímu soudu (po předešlé konzultaci a návštěvě příslušného soudu), podáním oznámení o neplnění vyživovací povinnosti k nezletilému dítěti na Policii ČR.

Zahájení řešení

Podáním návrhu (osobně, poštou) na výkon rozhodnutí k příslušnému okresnímu/obvodnímu soudu (po předešlé konzultaci a návštěvě příslušného soudu), podáním oznámení o neplnění vyživovací povinnosti k nezletilému dítěti na Policii ČR.

Na které instituci řešit

V rámci poradenství na Úřadu městské části Praha 4, Antala Staška 2059/80b, Odbor sociální, Oddělení sociálně – právní ochrany dětí, jinak u příslušného okresního/obvodního soudu nebo u Policie ČR.

Kde, s kým a kdy

Podáním návrhu (osobně, poštou) na výkon rozhodnutí k příslušnému okresnímu/obvodnímu soudu po předešlé konzultaci a návštěvě příslušného soudu), podáním oznámení o neplnění vyživovací povinnosti k nezletilému dítěti na Policii ČR.

Situaci je možné řešit ve chvíli, kdy si jeden z rodičů neplní vyživovací povinnost danou rozsudkem okresního/obvodního soudu, jež je v právní moci, a tento povinný rodič neuhradil nejméně 1x výživné za předešlý měsíc (v této chvíli lze situaci řešit na příslušném okresním soudu). V okamžiku, kdy si rodič neplní vyživovací povinnost danou pravomocným soudním rozhodnutím po dobu alespoň pěti měsíců, může podat trestní oznámení na PČR, případně OSZ.

Poradenství k této problematice může být poskytnuto na Úřadu městské části Praha 4, Odboru sociálním, oddělení sociálně-právní ochrany, Antala Staška 2059/80b.

Potřebné doklady

Občanský průkaz, jiný doklad totožnosti, rozsudek o stanovené vyživovací povinnosti s potvrzenou právní mocí, přehled o dlužných částkách na výživném – od kdy do kdy, výši dluhu.

Potřebné formuláře

Vzor návrhu je možné získat na příslušném soudu.

Poplatky a úhrada

Bez poplatku.

Postup dle předpisu

Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, v platném znění, zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Související předpisy

Zákon č. 359/199 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Opravné prostředky

Do rozhodnutí okresního/obvodního soudu je možné podat odvolání do 15ti dnů ode dne jeho doručení u podepsaného soudu, písemně, ve dvojím vyhotovení.

Za správnost popisu odpovídá

Odbor sociální, oddělení sociálně-právní ochrany.

Kontaktní osoba

Osvojení

Základní popis

Osvojení je jednou z forem náhradní rodinné péče, přičemž osvojením vzniká mezi osvojitelem a osvojencem takový poměr, jaký je mezi rodiči a dětmi a mezi osvojencem a příbuznými osvojitele poměr příbuzenský.

- dítě získává příjmení svých nových rodičů
- osvojit lze dítě nezletilé (lze i zletilou osobu)
- o osvojení rozhoduje soud
- k osvojení je třeba souhlasu rodičů dítěte (matka – nejdříve šest týdnů po narození dítěte, otec může dříve, nejdříve však po narození dítěte)
- pokud oba rodiče dítěte dali souhlas s osvojením – mohou osvojitelé dítě převzít, 3 měsíce po udělení souhlasu je dítě v péči budoucích osvojitelů na jejich náklady, o předání dítěte do péče před osvojením rozhoduje soud.
- Péče o dítě před osvojením trvá po dobu dostatečnou pro přesvědčivé zjištění, že se mezi osvojitelem a dítětem vytvořil takový vztah a poměr, který je smyslem pro osvojení dítěte, nejdříve tato péče může skončit po uplynutí šesti měsíců
- osvojitel i osvojenec může navrhnout, že osvojení a jeho okolnosti mají být utajeny před rodinou původního rodiče dítěte
- nad úspěšností osvojení může být stanoven dohled, pokud to okolnosti případu odůvodňují

Oprávněn jednat

Zájemce o osvojení starší 18ti let, plně svéprávná osoba

Podmínky a postup řešení

Osvojení je jednou z forem náhradní rodinné péče, přičemž osvojením vzniká mezi osvojitelem a osvojencem takový poměr, jaký je mezi rodiči a dětmi a mezi osvojencem a příbuznými osvojitele poměr příbuzenský.

- dítě získává příjmení svých nových rodičů
- osvojit lze dítě nezletilé (lze i zletilou osobu)
- o osvojení rozhoduje soud
- k osvojení je třeba souhlasu rodičů dítěte (matka – nejdříve šest týdnů po narození dítěte, otec může dříve, nejdříve však po narození dítěte)
- pokud oba rodiče dítěte dali souhlas s osvojením – mohou osvojitelé dítě převzít, 3 měsíce po udělení souhlasu je dítě v péči budoucích osvojitelů na jejich náklady, o předání dítěte do péče před osvojením rozhoduje soud.
- Péče o dítě před osvojením trvá po dobu dostatečnou pro přesvědčivé zjištění, že se mezi osvojitelem a dítětem vytvořil takový vztah a poměr, který je smyslem pro osvojení dítěte, nejdříve tato péče může skončit po uplynutí šesti měsíců
- osvojitel i osvojenec může navrhnout, že osvojení a jeho okolnosti mají být utajeny před rodinou původního rodiče dítěte
- nad úspěšností osvojení může být stanoven dohled, pokud to okolnosti případu odůvodňují

Návštěvou Úřadu městské části Praha 4, odboru sociálního, oddělení sociálně-právní ochrany, projednáním problematiky, podáním žádosti.

Zahájení řešení

Návštěvou Úřadu městské části Praha 4, odboru sociálního, oddělení sociálně-právní ochrany, projednáním problematiky, podáním žádosti.

Na které instituci řešit

Úřad městské části Praha 4, odbor sociální, oddělení sociálně-právní ochrany – Hana Adámková, tel. 261 192 277.

Kde, s kým a kdy

Situaci je možné řešit ve chvíli, kdy se rozhodnete pro některou z forem náhradní rodinné péče a chcete se blíže informovat na podmínky, či se jen obecně informovat na možnosti náhradní rodinné péče.

Potřebné doklady

K prvotní konzultaci není nutný žádný doklad. Při podání žádosti je pak nezbytné doložit občanský průkaz a rodný list, další doklady dle pokynů příslušných pracovníků.

Potřebné formuláře

Formuláře žádosti o zprostředkování osvojení budou zájemci předány u osobní konzultace na oddělení sociálně-právní ochrany.

Poplatky a úhrada

Bez poplatku.

Postup dle předpisu

Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, v platném znění, zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 359/199 Sb. o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Za správnost popisu odpovídá

Odbor sociální, oddělení sociálně-právní ochrany.

Kontaktní osoba

Pěstounská péče

Základní popis

Pěstounská péče je jednou z forem náhradní rodinné péče. Jedná se o zvláštní formu státem zprostředkované, řízené a kontrolované náhradní výchovy v rodině nebo prostředí rodinu připomínajícím, zabezpečovaná též ze strany státu hmotnou podporou. Nedochozí tedy k začlenění dítěte do nové rodiny tak, jak je tomu u osvojení, rodiče mohou zůstat zákonnými zástupci svého dítěte, zásadně se s ním mohou i stýkat, samozřejmě mají k dítěti vyživovací povinnost.

Pěstounská péče může být:

- individuální – děti v péči příbuzných nebo cizích osob
- pěstounská péče na přechodnou dobu

Oprávněn jednat

Zájemce o pěstounskou péči starší 18ti let, plně svéprávná osoba.

Podmínky a postup řešení

Pěstounská péče je jednou z forem náhradní rodinné péče. Jedná se o zvláštní formu státem zprostředkované, řízené a kontrolované náhradní výchovy v rodině nebo prostředí rodinu připomínajícím, zabezpečovaná též ze strany státu hmotnou podporou. Nedochozí tedy k začlenění dítěte do nové rodiny tak, jak je tomu u osvojení, rodiče mohou zůstat zákonnými zástupci svého dítěte, zásadně se s ním mohou i stýkat, samozřejmě mají k dítěti vyživovací povinnost.

Zájemce o pěstounskou péči starší 18ti let, plně svéprávná osoba

Zahájení řešení

Návštěvou Úřadu městské části Prahy 4, odboru sociálního, oddělení sociálně-právní ochrany, projednáním problematiky, podáním žádosti.

Na které instituci řešit

Úřad městské části Praha 4, odbor sociální, oddělení sociálně-právní ochrany Hana Adámková, tel. 261 197 277

Kde, s kým a kdy

Situaci je možné řešit ve chvíli, kdy se rozhodnete pro některou z forem náhradní rodinné péče a chcete se blíže informovat na podmínky, či se jen obecně informovat na možnosti náhradní rodinné péče.

Potřebné doklady

K prvotní konzultaci není nutný žádný doklad. Při podání žádosti je pak nezbytné doložit občanský průkaz a rodný list, další doklady dle pokynů příslušné pracovnice.

Potřebné formuláře

Formuláře žádosti o zprostředkování pěstounské péče budou zájemci předány u osobní konzultace na oddělení sociálně-právní ochrany.

Poplatky a úhrada

Bez poplatku.

Postup dle předpisu

Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, v platném znění, zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 359/199 Sb. o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Za správnost popisu odpovídá

Odbor sociální, oddělení sociálně-právní ochrany.

Kontaktní osoba

Rodičovská odpovědnost

Základní popis

Rodičovská odpovědnost je souhrn práv a povinností při péči o nezletilé dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, ochranu dítěte, udržování osobního styku s dítětem, zajištění výchovy a vzdělání, určení místa jeho bydliště, spravování jeho jmění. Důsledně hájit zájmy dítěte jsou povinni rodiče, ti také děti zastupují při právních úkonech. Pokud dojde ke střetu zájmů rodičů, je pak dítěti ustanoven opatrovník. Brání-li rodiči ve výkonu jeho rodičovské odpovědnosti závažná překážka, nebo nevykonávali rodič řádně povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti, nebo zneužívá-li rodič svou rodičovskou odpovědnost a vyžaduje-li to zájem dítěte, může soud výkon rodičovské odpovědnosti pozastavit, omezit či zbavit.

Oprávněn jednat

Rodič, opatrovník, dítě starší 16 let, právní zástupce rodičů.

Podmínky a postup řešení

Konzultace na oddělení sociálně právní ochrany dětí při obecním úřadu obce s rozšířenou působností (např. ÚMČ Praha 4), podáním návrhu k příslušnému soudu. Oprávněn k podání návrhu na omezení nebo zbavení rodičovské odpovědnosti je obecní úřad obce s rozšířenou působností, v ostatních případech rodiče.

Zahájení řešení

Konzultace na oddělení sociálně právní ochrany dětí při obecním úřadu obce s rozšířenou působností (např. ÚMČ Praha 4), podáním návrhu k příslušnému soudu. Oprávněn k podání návrhu je obecní úřad obce s rozšířenou působností, v ostatních případech rodiče.

Na které instituci řešit

Okresní/obvodní soud v místě bydliště dítěte, ÚMČ Praha 4, odbor sociální, oddělení sociálně-právní ochrany.

Kde, s kým a kdy

Konzultace na oddělení sociálně právní ochrany dětí při obecním úřadu obce s rozšířenou působností (např. ÚMČ Praha 4), podáním návrhu k příslušnému soudu. Oprávněn k podání návrhu je obecní úřad obce s rozšířenou působností, v ostatních případech rodiče.

Potřebné doklady

Občanský průkaz, jiný doklad totožnosti.

Potřebné formuláře

Vzory návrhů jsou na ÚMČ Praha 4, odboru sociálních věcí a zdravotnictví, oddělení sociálně-právní ochrany dětí.

Poplatky a úhrada

Tato soudní řízení jsou bez soudních poplatků.

Postup dle předpisu

Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, v platném znění, zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, v platném znění.

Opravné prostředky

Do rozsudku okresního/obvodního soudu je možné podat odvolání do 15ti dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení prostřednictvím toho okresního/obvodního soudu, který rozhodoval o věci v první instanci ke krajskému/městskému soudu, písemně, ve trojím vyhotovení.

Rozvod manželství, úprava poměrů k nezletilým dětem, úprava styku

Oprávněn jednat

Rodič, zákonný zástupce, opatrovník. V návrhu na úpravu styku i prarodiče.

Podmínky a postup řešení

Před podáním návrhu na rozvod manželství úpravu poměrů k nezletilým dětem, či návrhu na úpravu styku, lze rodinnou situaci řešit na oddělení sociálně – právní ochrany dětí ÚMČ Praha 4. Rozvodovou situaci, kde jsou nezletilé děti, problémy se stykem lze bezplatně také konzultovat na oddělení sociálně právní ochrany dětí. Řešením je podání návrhu na úpravu výchovy a výživy, podání návrhu na rozvod, podání návrhu na úpravu styku.

Zahájení řešení

Konzultace na oddělení sociálně právní ochrany dětí při obecním úřadu obce s rozšířenou působností (např. ÚMČ Praha 4), podáním návrhu k příslušnému soudu. Oprávnění k podání návrhu jsou pouze rodiče.

Na které instituci řešit

Na okresním/obvodním soudu v místě bydliště dítěte – podáním některého z výše uvedených návrhů. Na ÚMČ Praha 4, odboru sociálním, oddělení sociálně-právní ochrany.

Kde, s kým a kdy

Situaci je možné řešit ve chvíli, kdy se vztahy mezi rodiči (manželi) začínají komplikovat v rámci vzájemného soužití a alespoň jeden z nich chce tuto situaci řešit nejen prostřednictvím soudního rozhodnutí.

Potřebné doklady

Občanský průkaz, jiný doklad totožnosti.

Potřebné formuláře

Vzory návrhů je možné získat na ÚMČ Praha 4, odboru sociálním, oddělení sociálně-právní ochrany.

Poplatky a úhrada

Návrh na rozvod – před podáním návrhu na okresním/obvodním soudu je nutné si zakoupit kolek ve výši 2 000,-Kč, je možné ho zakoupit i v podatelně obvodního soudu. Opatrovnická řízení (úprava poměrů k nezletilým dětem, úprava styku) jsou bez soudních poplatků.

Postup dle předpisu

Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, v platném znění.

Opravné prostředky

Do rozsudku okresního/obvodního soudu je možné podat odvolání do 15ti dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení prostřednictvím toho okresního/obvodního soudu, který rozhodoval o věci v první instanci ke krajskému/městskému soudu, písemně, ve trojím vyhotovení.

Trestná činnost nezletilých

Základní popis

Nezletilé dítě se dopouští delikventního jednání – např. krádež, poškozování cizí věci, fyzického násilí.

Oprávněn jednat

Zákonný zástupce.

Podmínky a postup řešení

Osobní návštěva rodiče a nezletilého a projednání na ÚMČ Praha 4, odboru sociálním, oddělení sociálně-právní ochrany, u kurátora pro děti a mládež

Zahájení řešení

Osobní návštěva rodiče a nezletilého a projednání na ÚMČ Praha 4, odboru sociálním, oddělení sociálně-právní ochrany, u kurátora pro děti a mládež.

Na které instituci řešit

ÚMČ Praha 4, odbor sociální, oddělení sociálně-právní ochrany, kurátoři pro děti a mládež, oznámením na Policii ČR.

Kde, s kým a kdy

Situaci lze řešit ve chvíli, kdy nastane delikventní jednání.

Potřebné doklady

Občanský průkaz, či jiný průkaz totožnosti.

Poplatky a úhrada

Bez poplatku.

Lhůty pro vyřízení

Neprodleně.

Postup dle předpisu

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění, zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 359/199 Sb. o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 251/2016 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 218/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů.

Za správnost popisu odpovídá

Odbor sociální, oddělení sociálně-právní ochrany.

Kontaktní osoba

Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě

Základní popis

Tato problematika zahrnuje:

- Fyzické týrání (nepřiměřené formy tělesného ubližování s důsledkem tělesného zranění, trvalého poškození, případně úmrtí)
- Sexuální zneužívání (vystavení dítěte sexuálnímu kontaktu či chování vedoucímu k uspokojení sexuálních potřeb zneuživatele)
- Zanedbávání péče (neuspokojování tělesných, citových a výchovných potřeb dítěte, ponechání malého dítěte bez dozoru).

Oprávněn jednat

Podnět na podezření zanedbávání, zneužívání či týrání dítěte může podat každý občan, při podezření těchto činů platí ohlašovací oprávnění (každý je oprávněn upozornit orgán sociálně-právní ochrany na skutečnost, že došlo k porušení, či zneužití rodičovské zodpovědnosti, na skutečnost, že jde o další situace, které děti ohrožují nebo narušují, na skutečnost, kdy jsou porušována práva dětí).

Podmínky a postup řešení

Oznámením (písemným, telefonickým, osobním, ale i anonymním) na ÚMČ Praha 4, odboru sociálním, oddělení sociálně-právní ochrany, oznámením na Policii ČR. Situace je vždy prošetřena pracovníkem oddělení sociálně-právní ochrany, po prokázání je pak dále jednáno ve spolupráci s Policií ČR.

Zahájení řešení

Oznámením (písemným, telefonickým, osobním, ale i anonymním) ÚMČ Praha 4, odboru sociálním, oddělení sociálně-právní ochrany, oznámením na Policii ČR. Situace je vždy prošetřena pracovníkem oddělení sociálně-právní ochrany, po prokázání je pak dále jednáno ve spolupráci s Policií ČR.

Na které instituci řešit

ÚMČ Praha 4, odbor sociální, oddělení sociálně – právní ochrany dětí, Policie ČR.

Kde, s kým a kdy

Každý je oprávněn řešit situaci ve chvíli, kdy o ní má povědomí.

Poplatky a úhrada

Bez poplatku.

Lhůty pro vyřízení

Neprodleně.

Postup dle předpisu

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění, zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí,

ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 251/2016 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Výchovné problémy nezletilých

Základní popis

Mezi výchovné problémy lze zařadit lhaní, záškoláctví, útěky z domova, toulky, drobné krádeže, zneužívání návykových látek, šikanu, vandalismus.

Oprávněn jednat

Zákonný zástupce.

Podmínky a postup řešení

Osobní návštěva rodiče a nezletilého a projednání na Úřadu městské části Praha 4, oddělení sociálně-právní ochrany, u kurátora pro děti a mládež

Zahájení řešení

Osobní návštěva rodiče a nezletilého a projednání na ÚMČ Praha 4, odbor sociální, oddělení sociálně-právní ochrany, u kurátora pro děti a mládež

Na které instituci řešit

ÚMČ Praha 4, odbor sociální, oddělení sociální prevence, kurátor pro děti a mládež.

Kde, s kým a kdy

Situaci lze řešit ve chvíli, kdy nastane některá z forem výchovných problémů (viz. Základní popis)

Potřebné doklady

Občanský průkaz, či jiný průkaz totožnosti.

Poplatky a úhrada

Bez poplatku.

Lhůty pro vyřízení

Neprodleně.

Postup dle předpisu

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění, zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 359/199 Sb. o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 251/2016 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.